

[Augsburg], 5. Mai 1563

An Johannes Oporinus

UB Basel, Fr. Gr. I 11, fol. 261r-v; Abschrift: ebd., fol. 260r-v.

Steinmann Nr. 752.

Druck: Steinmann, Briefwechsel S. 174f. (Auszug); Gilly, Manuskripte S. 15f. (Auszüge).

Abb.: Kat. Griechischer Geist S. 820-823 (beide Fassungen).

Lit.: Husner S. 156, 158 (mit Auszug); Steinmann S. 105.

S. P. D. Binas abs te literas accepi, Mi D. Oporine, alteras pridie parasceues, alteras 13 Aprilis datas, quarum hae mihi redditae sunt 3 Maij, illae 22 Aprilis, vtraeque tristissimae, eoque tristiores, quod ij quorum opem imploras, partim ipsi rerum suarum satagunt, partim absunt, fortassis et ipsi, etsi adessent, nihil plus opis allaturi. His tribus proximis annis, magna est facta rerum huius vrbis mutatio. Neque Gallus neque Hispanus, neque Lusitanus, qui ingentem Augstanorum procerum pecuniam detinent, vel teruncium soluunt. Exaruit igitur vetus illa et liberalitas et magnificentia, neque ego sanè quicquam ad spem hinc afferre possum. D. Io[annes] Iacobus varia excusat, teque hortatur in dissoluendi dui debiti ratione, vt caeperis, ita vt pergas, tantum abest, vt plus suppeditet, id quod è Quichelbergij literis intelliges. De Marco et Ioanne, vix somniare quicquam ausim. Bomgartnerus in praedio Vlmae vicino abest, literas tuas maturè accepit, nihil verò (quod ego quidem intellexerim) respondit, et plus satis, opinor, occupatus est subleuando fratre, qui ἐπτὰ μυριάδων ἐκατοντάδας debere fertur, hoc est, plus quam animam, et latitare, ne eandem fortunam subeat, quam Huldrichus Fuggerus, qui quidem custodia liberatus est. sed ea conditione, qua Aesopica vulpecula, praecisa cauda et ventre ita attenuato, vt per augustum foramen possit egredi. αἱ γὰρ τὸ πρότερον μυριάσαι ἀριθμούμεναι πρόσοδοι εἰς ὀλίγας ἐκατοντάδας περιέστησαν. De pluribus alijs genere et opibus non multo inferioribus nihil scribo, et haec ipsa, quamuis inuitus, idcirco referto, cùm ne te solum obaeratum esse putas, tum vt alias emergendi occasiones quaeras. Nam Stetensis quidem penè inhumaniter respondit, Cos. autem Hainzelius ex animo vicem tuam dolens, tibique consultum cupiens, negat se solum parem esse tuae calamitati subleuandae. Iam de Bibliotheca tua incertum est primum an senatui nostro persuadere possim, vt emat: Deinde (si id quod sedulò ago successerit, de quo non planè diffido) illud vereor, vt vel tibi Basileam redditus pateat, vel, si redieris, ne credidores etiam Bibliothecam sibi vendicent. Sed si neutrum horum obstiterit: per occasionem et catalogum et precium mittito, hoc est, quanti possis et velis vendere, semel eloquitor. Id precium si aequum fuerit (aequum autem Bibliothecae emptores iudicant sumptuum vt nosti semissem) effecturum me spero, vt praesens tibi pecunia numeretur. Habemus mediocriter sanè instructam Bibliothecam (idque metuo ne emptionem impediatur, quod ijdem libri non pauci denuo emendi erunt) sed ab annis 16 nihil nouorum librorum emptum adest, ac ne veterum quidem qui intra hoc tempus sunt excusi. Quare experiar quid possim, idque vt quam primum scias, vbi quo loco sis sciero, operam dabo. Consilium tuum relinquendae patriae sic mihi et alijs prudentioribus probatur, si illinc omnino explicare te potueris. Alioqui enim ne Francofordiae quidem tutus eris, et spero tibi affuturum θεὸν ἀπὸ μηχανῆς, qui te nunquam hactenus deseruit. Sed vtcunque res ceciderit: omnino Francofordiae te rectius fore existimo, et minore odio atque inuidia, atque etiam sumptu. Scis quid velim. Priuigni enim absentem non ita compilabunt. Deinde praestat vnum praelum probe curare selectissimis operibus et expeditissimis excudendis, quam ingrauescentem aetatem et laboribus et curis conficere. ἵση γὰρ χάρις μεγάλοισι καίρειν, σμικρά θ' ἡδέως ἔχειν. Abunde satisfactum abs te est et immortalis.

nominis tui gloriae et reipub[licae] literariae ἀνανταγωνίστου γενομένου, adeò vt nec Gryphius nec Robertus Stephanus nec ipse etiam Aldus tecum sint conferendi, taceo reliquos minorum gentium typographos. Haec ipsa κατορθώματα fortunam tuam, vtinam meliorem consolentur. Sed quid ego vndas in Oceanum? De meis ergo nunc rebus. Hillerus mihi reddidit 80 Epictetos, Crusij grammaticam, libellum de praestigijs. ante paucos dies etiam Officia Ciceronis et Corneri orationes mihi sunt allata, cum parua schedula, è qua non intellexi, vtrum meas literas eidem Hillero datas acceperis, quibus 2 coronatos melioris ominis ergò incluseram. qui si perierunt, perierint, modò saluus sit Oporinus et è manibus faeneratorum eripiatur. quod faxit Deus. Ego liberalitati tuae tantum debeo, quantum persoluere profectò non possum. Nunc enim sumptibus ita obruor, et quidem vino carens, quo valetudo tenuissima non affligatur, vt mihi etiam atque etiam vigilandum sit, ne, quod per omnem aetatem caui, aes contraham alienum. De Officijs abs te excudendis, quod inprimis optaui (Opus enim id tuo praelo inter mea dignissimum elaborasse me reor) planè desperau, rebus tuis ita contractis. Accedit eódem lucubratio Melanthonis modò edita, et Corneri fortassis edenda, quae meo labore multum autoritatis et gratiae detrahent, etsi non dubito me eam secutum rationem, vt ne post Homerum scripsisse Iliada videri queam. Tantum igitur me difficultates tuae terrent, vt cupiam commentarios illos meo priuato vsui in docendo seruire. Propediem enim ad Officiorum explicationem redire cogor. Quo igitur nonae meditationis et inquisitionis labore leuer, vt cures (si quo modo poteris) eam lucubrationem mihi quamprimum restituendam etiam atque etiam oro. Id ego in magno tuorum beneficiorum numero collocabo. Haec reptim. harumqüe literarum exemplum etiam Basileam misi si forte eò redisses. DEVS Opt[imus] Max[imus] te sustentet, conseruet, et praesenti sua ope restituat in integrum, efficiatqüe florentem. Amen. 5 Maij 1563.

Hiero[nymus] Wolfius
Tuus.